

PRUSZKÓW – miasto pierwszej stacji Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, fabryki fajansu, warsztatów kolejowych, Wytwórni Kotłów i Konstrukcji Żelaznych oraz najstarszej na ziemiach polskich fabryki ołówków Majewskiego. Tak duża liczba zakładów spowodowała, że w 1910 r. Pruszków uzyskał status osady fabrycznej. Do czasu II wojny światowej miasto było największym ośrodkiem przemysłowym okolic Warszawy, w którym chętnie tworzone nowe inwestycje: fabrykę obrabiarek, elektrownię, kolejkę WKD, kolej elektryczną. Czas wojny pozostawił tragiczny ślad w historii miasta, które stało się obozem przejściowym dla 650 000 osób wysiedlanych z Warszawy. Jak większość miast po zakończeniu wojny Pruszków odbudowywał się i rozbudowywał, włączając w swoje granice okoliczne miejscowości. Dzisiaj wielu dawnych fabryk już nie ma, jednak miasto wciąż się rozwija. Powstaje w nim – z jednej strony – strefa przemysłowo-logistyczna dla różnych firm, z drugiej zaś – przyjazne i coraz bardziej atrakcyjne miejsce dla obecnych i przyszłych mieszkańców.

MUZEUM STAROŻYTNEGO HUTNICTWA MAZOWIECKIEGO im. Stefana Woydy w Pruszkowie zajmuje się badaniem i ochroną unikatowego w skali Europy dziedzictwa pradziejowego, którym jest Mazowieckie Centrum Metalurgiczne – drugie co do wielkości centrum hutnicze „barbarzyńskiej” Europy. Realizując swoją misję, instytucja szczególną troską otacza zbiory tworzące niepowtarzalną kolekcję archeologiczną oraz organizuje liczne wydarzenia popularyzatorskie i edukacyjne. Jako żywy ośrodek muzealny jest przestrzenią spotkań ludzi nauki i kultury oraz miejscem otwartym dla lokalnej społeczności. Prowadzi też wiele wydarzeń i warsztatów poza swoimi murami.

W dniach 8–15 września Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego im. Stefana Woydy w Pruszkowie organizuje już drugą edycję wyjątkowego wydarzenia z pogranicza nauki, sztuki oraz rozrywki: **Pruszkowski Festiwal Archeologiczny – ARTEfakty**.

Będzie to doskonała okazja do poznania jednego z największych odkryć archeologii polskiej, czyli sięgającego starożytnych czasów, wysoce wyspecjalizowanego w masowej produkcji żelaza ośrodka hutniczego. To właśnie stanowiska archeologiczne tworzące ośrodek są unikatowym zabytkiem europejskiego dziedzictwa kulturowego.

**Muzeum zaprasza
– niech Pruszków
stanie się miastem
archeologii
i sztuki!**

**DLACZEGO
WARTO WZIĄĆ
UDZIAŁ
W ARTEfaktach?**

Festiwal jest projektem skierowanym zarówno do osób, które chcą się zaangażować w wydarzenie przez dłuższy czas (kilkudniowe warsztaty), jak i do tych, którzy pozostając bardziej obserwatorami, chcą skorzystać z jednodniowej oferty wypełnionej różnorodnymi propozycjami (stanowiska rekonstrukcyjne, widowisko, wykłady, spotkania, warsztaty). Wszystkie działania odbywające się w placówkach edukacyjnych, muzeum i przestrzeni miejskiej poprowadzą profesjonaliści (edukatorzy muzealni, animatorzy, naukowcy oraz artyści), aby w atrakcyjny i jak najciekawszy sposób przybliżyć odbiorcom świat starożytnych mieszkańców okolic dzisiejszego Pruszkowa.

PROGRAM

Na wszystkie wydarzenia Festiwalu wstęp jest bezpłatny.

M 8-14 WRZEŚNIA

- **DEBATA**
- **PLENER RZEŹBIARSKI**
- **TWORZENIE MURALU**
- **WARSZTATY PLAKATU**
- **WARSZTATY TEATRALNE**

MIEJSCE: Muzeum

(obowiązują wcześniejsze zapisy)

stwie starożytnego Rzymu
MIEJSCE: Park Potulickich
(bez ograniczeń wiekowych)

C 14 WRZEŚNIA, godz. 20.00

- **OTWARCIE FESTIWALU**
- **WIDOWISKO PLENEROWE SPOTKAĆ PROSPERA**

Lwowski Akademicki Teatr

WOSKRESINIA (Lwów, Ukraina)

MIEJSCE: Centrum Kultury i Sportu

(bez ograniczeń wiekowych)

M 12.00 - TEATR

KOMISHIBAI – pilotażowy spektakl projektu edukacyjnego dla przedszkoli i szkół, opowiadający o starożytnych hutnikach

MIEJSCE: Muzeum

(dzieci 4+)

15 WRZEŚNIA,

godz. 11.00-20.00

MIEJSCE: Muzeum / Centrum

Kultury i Sportu / Park Potulickich

R 12.00 - OPOWIEŚCI

O STAROŻYTNOŚCI

MIEJSCE: Park Potulickich

(młodzież i dorośli)

R 12.30 - MUZYKA

ANTYCZNA – koncert i prezentacja starożytnych instrumentów, takich jak: aulos, fletnia pana czy kitarra

MIEJSCE: Park Potulickich

(bez ograniczeń wiekowych)

R 13.00 - OPOWIEŚCI

O STAROŻYTNOŚCI

MIEJSCE: Park Potulickich

(młodzież i dorośli)

M 13.00 - WERNISAŻ

- PLENER RZEŹBIARSKI

MIEJSCE: ogród przy Muzeum

(młodzież i dorośli)

R 13.30 - MIM

ANTYCZNY / FARSA – teatr uliczny w starożytnym Rzymie

MIEJSCE: Park Potulickich

(bez ograniczeń wiekowych)

R 14.00 - OPOWIEŚCI

O STAROŻYTNOŚCI

MIEJSCE: Park Potulickich

(młodzież i dorośli)

M 14.00 - KOMIKSOWA

OPOWIEŚĆ PROMIĄCA MAZOWIECKIE CENTRUM METALURGICZNE – spotkanie z rysownikiem

MIEJSCE: Muzeum

(młodzież i dorośli)

R 14.30 - POKAZ

MODY RZYMSKIEI – stroje, pachnidła i biżuteria

MIEJSCE: Park Potulickich

(bez ograniczeń wiekowych)

R 15.00 - OPOWIEŚCI

O STAROŻYTNOŚCI

MIEJSCE: Park Potulickich

(młodzież i dorośli)

C 15.00 - WERNISAŻ

- MURAL

MIEJSCE: Centrum Kultury i Sportu

(młodzież i dorośli)

R 15.30 - KUPIEC

RZYMSKI – opowieść o handlu w Cesarstwie, kategoriach kupców i ich dziwnym statusie

MIEJSCE: Park Potulickich

(bez ograniczeń wiekowych)

C 16.00 - WERNISAŻ

- WARSZTATY PLAKATU

MIEJSCE: Centrum Kultury i Sportu

(młodzież i dorośli)

R 16.30 - IGRZYSKA

GLADIATORSKIE – prezentacja gladiatorów i ich uzbrojenia, opowieść o walkach i obyczajach

MIEJSCE: Park Potulickich

(bez ograniczeń wiekowych)

M 17.00 - POKAZ

WYPALANIA NACZYŃ W PIECU GARNCARSKIM

MIEJSCE: ogród przy Muzeum

(bez ograniczeń wiekowych)

R 18.00 - UCZTA

TRYMALCHIONA – widowisko plenerowe inspirowane motywami z Satyrikonu Petroniusza. Nar-

rator wprowadzi widzów w świat bankietów organizowanych przez elity rzymskie. Komentarz uzupełnią występy aktorów i żonglerów,

M

Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego

R

Stanowiska rekonstruktorów

PW

Park – WARSZTATY

C

Centrum Kultury i Sportu w Pruszkowie

Komunikacja zastępcza

Warszawska Kolej Dojazdowa

Punkt opieki medycznej

Punkt informacyjny

pokaz walki zapaśniczej i występy gladiatorów
MIEJSCE: Park Potulickich
(bez ograniczeń wiekowych)

- M** • godz. 19.00 – **WALNY TEATR – SPEKTAKL PLENEROWY – ARTEFAKTY** „Potrzeba poruszenia obrazu własnymi dłońmi towarzyszyła człowiekowi od pierwszego obrazu, który stał się udziałem jego wyobraźni. (...) Dążenie człowieka do obrazu pozbawionego cienia ludzkich dłoni zaowocowało wynalezieniem najpierw teatru cieni, potem fotoplastikonu czy animacji poklatkowej. Technologia wygrała, natomiast potrzeba poruszenia obrazu pozostała. Z tej potrzeby narodził się autorski pomysł poruszania obrazu strumieniami powietrza”. W trakcie spektaklu poruszone artefakty opowiedzą nam swoje historie
MIEJSCE: ogród przy Muzeum
(bez ograniczeń wiekowych)

STAŁE STANOWISKA FESTIWALU

Zwiedzanie od godz. 11.00 do 19.00

- C** **MURAL**
MIEJSCE: Centrum Kultury i Sportu
(bez ograniczeń wiekowych)

C **WYSTAWA PLAKATU**
MIEJSCE: Centrum Kultury i Sportu
(bez ograniczeń wiekowych)

M **WYSTAWA RZEŹBY**
MIEJSCE: ogród przy Muzeum
(bez ograniczeń wiekowych)

PW **STACIA SITODRUK**
MIEJSCE: Park Potulickich
(bez ograniczeń wiekowych)

PW **STACIA SZABLON**
MIEJSCE: Park Potulickich
(młodzież i dorośli)

M **WARSZTATY DLA DZIECI – SZTUKA TWORZENIA W MROKU**
MIEJSCE: Muzeum
(dzieci 6+)

STANOWISKA REKONSTRUKTORÓW
MIEJSCE: Park Potulickich
(bez ograniczeń wiekowych)

R **STANOWISKA REKONSTRUKTORÓW – STAROŻYTNY RZYM:**
• **KUCHNIA RZYMSKA** – duża jadłodajnia miejska, kultura stołu
• **GARBARZ** – sposoby pozyskiwania surowców i wytwarzania wyrobów skórzanych

- **TARG NIEWOLNIKÓW** – status i pozycja niewolników w społeczeństwie starożytnego Rzymu
- **WARSZTAT TKACZA I FARBARZA** – obsługa krosna, lekcje szycia, proces uzyskiwania kolorów i farbowania tkanin
- **SZEW** – sposoby wytwarzania obuwia
- **KUPIEC** – opowieść o handlu rzymskim
- **MUZYK** – prezentacja zrekonstruowanych instrumentów, ich dźwięków i sposobu komponowania muzyki
- **CIEŚLA** – prezentacja narzędzi, pokaz rzemiosła

- **GARNCARZ** – pokaz pracy starożytnego pieca garncarskiego, prezentacja naczyń
- **PASTERZ** – świat pasterzy, techniczne aspekty wypasu owiec i kóz
- **ROGOWNIK** – tworzenie przedmiotów z kości oraz rogu
- **AKTORZY I KUGLARZE** – pokazy ogniowe, żonglerka, akrobatyka, maski i kostiumy
- **PIŚMIENICTWO** – o tym, jak pisano w starożytności, inscenizacja szkoły

- **MOZAIKI I MALARSTWO** – układanie mozaik i malowanie portretów
- **ŚWIAT KOBIET ANTYKU** – rola kobiety w społeczeństwie, przedmioty codziennego użytku, kosmetyki
- **ŚWIAT GIER I ZABAW** – prezentacja sposobów spędzania wolnego czasu zarówno w domostwach rzymskich, jak i w miejscach publicznych
- **ŁUCZNICTWO I TECHNIKI ŁOWIECKIE** – pokaz wyrobu łuków, prezentacja technik i narzędzi łowieckich
- **SZKOŁA GLADIATORSKA** – opowieść o profesji; dla chętnych: program ćwiczeń i szermierki
- **ODDZIAŁ LEGIONOWY** – opowieść o armii rzymskiej: wyposażenie, sposoby walki, struktury, relacje z mieszkańcami imperium
- **PŁATNERZ LEGIONOWY** – wyrób pancerzy, pasów, broni i ekwipunku
- **MEDYK LEGIONOWY** – tajniki i możliwości medycyny rzymskiej, pokazy narzędzi i operacji
- **STANOWISKO GRECKIE** – hoplici, filozof i sportowcy opowiedzą o przygotowaniach do igrzysk olimpijskich w starożytnej Grecji oraz związkach sportu z filozofią, polityką i wojskowością; dla chętnych: udział w ćwiczeniach połączonych z prezentacją wybranych dyscyplin olimpijskich

GOŚCIE FESTIWALU

DEBATA / NAUKOWCY

dr Iacek ANDRZEIOWSKI: archeolog, muzealnik, kierownik Działu Epoki Żelaza Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, przewodniczący Rady Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego w Pruszkowie. Sekretarz redakcji „Wiadomości Archeologicznych” – najstarszego polskiego czasopisma archeologicznego. Specjalista w zakresie archeologii młodszego okresu przedrzymskiego, okresu rzymskiego i okresu wędrówek ludów.

dr Małgorzata LITWINOWICZ: historyk kultury polskiej, nauczyciel akademicki, animator kultury, opowiadacz, adiunkt w Zakładzie Historii Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Współzałożyciel stowarzyszenia Grupa Studnia O. Kurator programu Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Opowiadania.

dr hab. Judyta RODZIŃSKA-NOWAK: archeolog, nauczyciel akademicki, adiunkt w Zakładzie Archeologii Epoki Żelaza Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Specjalista w problematyce okresu rzymskiego oraz wczesnej fazy okresu wędrówek ludów, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z gospodarką oraz przemianami osadnictwa.

prof. dr hab. Ian SCHUSTER: archeolog, wykładowca akademicki w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Ekspert w dziedzinie archeologii młodszego okresu przedrzymskiego, okresu rzymskiego i okresu wędrówek ludów. Specjalizuje się w archeologii osadni-

czej oraz badaniach nad stratyfikacją społeczną ludności europejskiego Barbaricum.

dr Joanna ZAGÓRSKA-TELEGA: archeolog, pracownik naukowy w Zakładzie Archeologii Epoki Żelaza Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Znamca zagadnień związanych z obrzędowością pogrzebową u schyłku starożytności. Kierownik licznych kampanii wykopaliskowych na wielu stanowiskach archeologicznych w południowej Polsce.

Zespół Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego: Katarzyna DEITROWSKA, Robert JANISZEWSKI, Marcin WOŹNIAK – grupa archeologów i muzealników tworząca Dział Archeologii Mazowska oraz część Działu Inwentarzowego MSHM. Zespół odpowiedzialny za naukowo-techniczne opracowywanie zbiorów pruszkowskiego Muzeum oraz propagowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego.

DEBATA / PROWADZENIE

Katarzyna BARAŃSKA: absolwentka historii sztuki oraz podyplomowych studiów poświęconych kulturowej tożsamości płci na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jej doświadczenie zawodowe obejmuje zarówno pracę z cyferkami (cztery lata praktyki w roli fundraiserki krakowskiej galerii Bunkier Sztuki), jak i literkami (w latach 2009–2014 redaktorka miesięcznika architektonicznego „A&B”). W MIK-u współtworzy zespół Dynamiki Ekspozycji oraz pracuje przy międzynarodowym projekcie InHerit, poświęconym interpretacji dziedzictwa.

Dominika MIETELSKA-IARECKA: absolwentka teatrologii na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz duńskiej szkoły ludowej Diget Højskole ved Skagen. Współpracowała z wieloma krakowskimi muzeami. W Małopolskim Instytucie Kultury koordynuje działania programu Dynamika Ekspozycji. Interesuje się sztuką i kulturą Krakowa przełomu XIX i XX w. Zaangażowana w działalność na rzecz krakowskich społeczności lokalnych.

PLENER RZEŹBIARSKI / ARTYŚCI

Dorota HADRIAN: artystka sztuk wizualnych, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, stypendystka MKiDN w latach 2010 oraz 2014. W działalności artystycznej nawiązuje polemikę z popkulturą, sztuką kampani i estetyzacją zjawisk zachodzących w życiu społecznym. W centrum jej twórczości znajduje się fenomen przedmiotu jako nośnika znaczeń determinującego obraz współczesnej kondycji człowieka. Głównym środkiem wyrazu artystki jest rzeźba.

Bartłomiej WĘGRZYN: w 2009 r. ukończył z wyróżnieniem Wydział Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, w pracowni prof. Józefa Murzyna. Uczestniczył w rezydencjach artystycznych w Chinach, w czasie których zaprezentował cykl rzeźb *Very existence objects*. W 2015 r. został nagrodzony za rzeźbę roku w konkursie *Obraz, Grafika, Rysunek, Rzeźba 2015* organizowanym przez BWA w Rzeszowie. W 2016 r. jego prace zostały zaprezentowane na *International Air Fair Warsaw 2016* przez turecką galerię *Istanbul Unlimited*. W 2016 r. otrzymał nagrodę za rzeźbę *Wave after wave*

w konkursie *Konfrontacje Sztuki* organizowanym przez Galerię Test oraz Mazowiecki Instytut Kultury w Warszawie. Pracuje jako wykładowca na ASP w Krakowie.

Artur GWOREK: absolwent Liceum Sztuk Plastycznych w Katowicach. W 2009 r. ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie studiował rzeźbę w pracowni prof. Józefa Sękowskiego. Prowadzi aktywność twórczą na polu rzeźby, ze szczególnym upodobaniem pracy w metalu.

Przemysław NIZIO: absolwent PLSP w Zamościu. W latach 2003/2008 studiował na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, w pracowni malarstwa prof. Grzegorza Bednarskiego. W 2008 r. uzyskał dyplom z wyróżnieniem, nagrodzony Medalem Rektora Akademii Sztuk Pięknych. W 2009 r. był laureatem Nagrody Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa za pracę dyplomową *Dzienniki 2007 / 08 – Kompozycje wielofigurane*. Zajmuje się rysunkiem, malarstwem, grafiką warsztatową i rzeźbą. Uczestnik wielu plenerów malarskich, m.in. w: Austrii, Francji, Grecji, Rumunii, Zakopanem, Szydłowie, Jarosławiu, Szczecznym. Członek Związku Polskich Artystów Plastyków.

Ewa ROSSANO: polska artystka mieszkająca we Francji. Od wielu lat reprezentuje naszą ojczyznę na wielu międzynarodowych wystawach, salonach sztuki i konkursach. Jej rzeźby z brązu i kryształu swą niecodzienną techniką oraz oryginalnością przyciągają na wystawy tysiące osób. Niektóre z rzeźb zostały wybrane jako statuetki nagród w kraju i za granicą, m.in. *Angelus* – statuetka Nagrody Literackiej Europy Środkowej, *Eurimage* – statuetka Festiwalu Filmowego w Berlinie, *Gender Price* – statuetka Nagrody Równości Rady Europy, *Planeta* – nagroda człowieczeństwa. W marcu 2017 r. miała zaszczyt zaprezentować swoje prace w UNESCO.

WARSZTATY PLAKATU

dr hab. Maja WOLNA: absolwentka Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu, a obecnie profesor na macierzystej uczelni. Uczestniczka wielu wystaw w kraju i za granicą. Zdobywczyni złotego medalu w kategorii plakatów ideowych podczas 22 Międzynarodowego Biennale Plakatu. Zasiada w międzynarodowych jury. Tworzy dla teatrów, gazet, magazynów i wydarzeń kulturalnych. Kobieta wielu pasji, w tym: malarstwa, emisji głosu, muzyki oraz gry na instrumentach.

WARSZTATY STREET ARTU / MURALU

Czarli BAJKA: artystka muralistka, grafik z wykształcenia, streetartowiec z przekonania. Melomanka i wędrowniczka. Pozytywna dusza, która nie lęka się eksperymentu i swobodnej ekspresji twórczej. Otwarta na świat i ludzi.

WARSZTATY TEATRALNE / SPEKTAKL

WALNY TEATR: założony w 1999 r. przez **Adama WALNEGO**, absolwenta Wydziału Reżyserii Teatru Lalek Akademii Teatralnej w Warszawie, a także rzeźbiarza, lalkarza-konstruktora, scenografa i terapeuty, stypendysty Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Teatr w swych pracach prezentuje różne tradycje teatru lalki, maski i przedmiotu w warunkach studyjnych, estradowych oraz ulicznych. Używa lalek również poza sceną – w edukacji, terapii i sztuce performance.

SPOTKAĆ PROSPERA WIDOWISKO PLENEROWE

Lwowski Akademicki Teatr WOSKRESINIA (Lwów, Ukraina) – powstał we Lwowie w 1990 r., na fali transformacji społecznej i odzyskania niepodległości przez Ukrainę. Zespół został stworzony w wyniku porozumienia młodych aktorów z różnych ukraińskich miast, a na jego czele stanął **Jarosław FEDORYSZYN**. Teatr Woskresinnia szybko zdobył popularność, wystawiając dzieła dramaturgii światowej, które wcześniej nie pojawiały się na deskach teatrów ukraińskich. Krok po kroku, łącząc tradycyjny dramat psychologiczny ze współczesnymi formami wizualnymi, zespół wypracował swoją charakterystyczną formułę sceniczną. W ciągu ponaddwudziestoletniego istnienia Woskresinnia wielokrotnie występował w Europie i na świecie. Zdobył wiele prestiżowych nagród na festiwalach międzynarodowych w Edynburgu, Nowym Sadzie, Lublianie i Mariborze. Od 1996 r. zespół specjalizuje się w przedstawieniach plenerowych, dzięki którym nawiązuje żywy dialog z publicznością. Rozmach oraz

widowiskowość tych spektakli, połączone z mistrzowską grą aktorską, przyniosły teatrowi rozgłos i uznanie. W 2010 r. w dowód uznania osiągnięć artystycznych Ministerstwo Kultury Ukrainy nadało teatrowi wysoce prestiżowy status Teatru Akademickiego.

Jarosław FEDORYSZYN: dyrektor naczelny i artystyczny teatru, aktor, reżyser

Krzysztof DUBIEL: menedżer kultury, producent, promotor, dyrektor teatru, od 2003 r. menedżer Teatru Woskresinnia

REKONSTRUKCJA HISTORYCZNA / ANTYK OD KUCHNI / UCZTA TRYMALCHIONA

HELLAS ET ROMA: stowarzyszenie pasjonatów historii promujących wiedzę o świecie antycznym. Grupa realizuje obecnie ponad 20 projektów rekonstrukcyjnych ukazujących aspekty rzemiosła, kultury oraz militariów starożytnej Grecji, Rzymu i terenów Barbaricum. Wiedzę o antyku stowarzyszenie przekazuje na wielu płaszczyznach: realizując spotkania o charakterze wykładowym, współpracując z ośrodkami akademickimi i muzealnymi oraz organizując plenerowe festiwale historyczne. Ścisła współpraca z Instytutem Historii UMCS oraz zaangażowanie badawcze członków grupy pozwalają na przedstawienie aktualnego stanu badań dotyczących zagadnień poruszanych przez stowarzyszenie.

Stanisław MAZUREK: od ponad 20 lat łączy miłość do muzyki dawnej z pracą badawczą, lutnictwem, wykonywaniem muzyki i szeroko rozumianą edukacją. Prowadzi badania nad instrumentami oraz muzyką dawną od pradziejów do renesansu. W pracowni lutniczej rekonstruuje instrumenty sprzed stuleci. Wydobywa z nich dźwięki i przekazuje te umiejętności innym. W ramach warsztatów i pokazów prezentuje instrumenty muzyczne, wzbogacając pokaz barwną opowieścią o historii i archeologii. Zapoznaje odbiorców z walorami dźwiękowymi i przedstawia etapy budowy instrumentów. Od lat zaangażowany w ruch archeologii eksperymentalnej.

Magdalena KOPICZKO: zajmuje się garncarstwem w ujęciu historycznym i archeologicznym. Efektem jej pracy są piękne historyczne naczynia ceramiczne z różnych epok. Są one wzorowane na zabytkach archeologicznych i wykonywane tradycyjnymi metodami stosowanymi w przeszłości.

OPOWIEŚCI O STAROŻYTNOŚCI

Maciej IOŃCA: prawnik i historyk sztuki. Kierownik Katedry Prawa Rzymskiego KUL. Bada rzymskie prawo karne, związki pomiędzy prawem a sztukami pięknymi oraz drogi, którymi konstrukcje prawne przenikały i przenikają do odbiorów związanych z kulturą masową.

dr hab. Dariusz SŁAPEK: profesor UMCS w Lublinie, badacz starożytnego Rzymu, zwłaszcza jego obyczajów, świąt, rytuałów i widowisk. Autor wielu publikacji, szczególnie na temat gladiatorów i igrzysk gladiatorskich.

Przekonuje, że stąd właśnie wzięło się zainteresowanie dziejami... współczesnego sportu. Poza tą sferą aktywności naukowej zajmuje się również antycznym niewolnictwem, zwłaszcza powstaniem Spartakusa. Coraz częściej skłonny jest czynić teoretyczną refleksję nad metodami badań historycznych (tak rodziła się najpewniej jego atencja dla archeologii doświadczalnej i odtwórstwa historycznego).

Mateusz ŁOBACZ: absolwent historii na UMCS w Lublinie. Wiceprezes stowarzyszenia Hellas et Roma, badacz, pasjonat i popularyzator historii antycznej. Zainteresowania naukowe skupia na metodologii historii, antropologii historycznej, zagadnieniach dotyczących podróży w antyku. Prywatnie – miłośnik podróży, kultury Bliskiego Wschodu oraz filozofii.

TEATR KAMISHIBAI – PROJEKT EDUKACYJNY

MAŁY TEATR ILUSTRACJI: projekt pary artystów, którzy pod wpływem fascynacji japońskim teatrem Kamishibai tworzą ilustrowane spektakle dla dzieci.

Na przedstawienie kamishibai składa się zestaw tekturowych kart z ilustracjami, które zmieniane są w trakcie opowieści. Karty umieszcza się w drewnianym parawanie z okiennicami będącym sceną teatru. Mały Teatr Ilustracji ma w repertuarze spektakle na podstawie wierszy, baśni i legend polskich i zagranicznych twórców oraz autorskie przedstawienia. Większość przedstawień ilustrowana jest przez założycieli teatru – **ANIĘ** (ilustratorkę) i **HENRYKA** (malarza) – ale zdarza im się też współpracować ze zdolnymi młodymi artystami. Przedstawie-

niom Małego Teatru Ilustracji towarzyszy muzyka grana na żywo na egzotycznej marimbie. Dzieci po spektaklu mają okazję wziąć udział w przygotowanych przez twórców warsztatach i zabawach artystycznych rozwijających spontaniczną kreatywność.

Anna WOŹNIAK: opowiadaczka, edukatorka historyczna, animatorka kultury, archeolożka. Autorka programów edukacyjnych oraz wystaw popularyzatorskich. Z powodzeniem łączy edukację historyczną z kreatywnymi działaniami plastycznymi i teatralnymi. Od 2015 r. współtworzy grupę Opowieści z Walizki, tworząc i prezentując autorskie przedstawienia narracyjne z muzyką na żywo. Wystąpiła m.in. podczas Jarmarku Jagiellońskiego w Lublinie, festiwalu Literacki Sopot, Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Opowiadania w Warszawie, Międzynarodowego Festiwalu Artystów Sztuki Ulicy ULICZNICZY w Gliwicach, Spotkań Teatralnych INNOWICA. Kreuje i realizuje liczne projekty artystyczne, edukacyjne i społeczne. Współpracuje z muzeami, instytucjami kultury, fundacjami oraz środowiskami zagrożonymi wykluczeniem społecznym: mniejszościami kulturowymi, osobami objętymi opieką świetlic środowiskowych, osobami niepełnosprawnymi i więźniami. Od 2013 r. realizuje autorski program edukacji historycznej *Przez dziurkę od klucza*, w ramach którego przeprowadziła ponad 200 godzin warsztatów z nauczycielami, animatorami i uczniami (Muzeum na kółkach POLIN, Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej, Spotkania Teatralne INNOWICA, Dni Kultury Żydowskiej w Dukli). W latach 2012–2017 tworzyła Willę Radogoszcz w Grodzisku Mazowieckim. Od 2017 r. wpiera organizacyjnie warszawską Sztukarnię. Pochodzi z Sanoka, mieszka w Warszawie.

KOMIKS

Marta GUZOWSKA: chce przeżyć dziewięć żyć, jak kot. Na razie ma na koncie trzy: jest archeolożką, pisarką i mamą. Jako archeolożka pracowała w Grecji, Izraelu, a także przez kilkanaście lat w Troi, na najstynniejszym stanowisku archeologicznym świata. Jako pisarka zadebiutowała w 2012 r. powieścią *Ofiara Poliksena*, która zdobyła Nagrodę Wielkiego Kalibru dla najlepszej powieści kryminalnej roku. *Głowa Niobe* (druga powieść z cyklu z cynicznym antropologiem Mariem Yblem) oraz *Chciwość* (pierwsza z cyklu z archeolożką-złodziejką Simoną Brenner) zostały uhonorowane nominacjami do tej samej nagrody. Guzowska napisała jeszcze dwie powieści w cyklu z Mariem Yblem (*Wszyscy ludzie przez cały czas* i *Czarne światło*), kolejną powieść z Simoną Brenner (*Reguła nr 1*) oraz wiele opowiadań zebranych w tomach: *Mordercze miasta*, *Kryminalny Wrocław*. *Mroczne przechadzki po mieście* i *Cztery zbrodnie na cztery pory roku*. Jej najnowsza powieść nosi tytuł *Ślepy archeolog*. Marta Guzowska jest też autorką serii detektywistycznej dla dzieci *Detektywi z Tajemniczej 5* oraz współzałożycielką grupy pisarskiej *Zbrodnicze Siostrzyczki* (Zbrodniczesiostrzyczki.pl).

Karolina OKSIĘDZKA: absolwentka Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych na kierunku Sztuki Nowych Mediów i specjalizacji w grafice. Obecnie pracuje w dziale marketingu CD PROJECT RED jako projektant graficzny. Pasjonatka sztuk wizualnych, sama praktykuje z dużym powodzeniem ilustracje, szeroko pojętą identyfikację wizualną oraz fotografię.

STACIA SITODRUK / STACIA SZABLON

FUNDACJA ART2BUSINESS: kreatywny zespół ludzi realizujący inicjatywy artystyczne mające na celu promowanie szeroko pojętej kultury i sztuki, a przede wszystkim ich twórców-artystów. Art2Business corocznie organizuje Warsztaty Plakatu do filmów dokumentalnych we współpracy z Mazowieckim Instytutem Kultury, Mazowieckim Funduszem Filmowym oraz Muzeum Plakatu w Wilanowie. Fundacja zaangażowana jest w międzynarodowy, edukacyjny program wymiany studenckiej Erasmus+, a także prowadzi autorskie programy nauczania różnych dziedzin sztuki, począwszy od malarstwa, rysunku, rzeźby, kolażu, sitodruku czy graffiti, skończywszy na nauce tworzenia filmów.

SZTUKA TWORZENIA W MROKU

– WARSZTATY DLA DZIECI

Anatol KAROŃ: historyk sztuki, artysta plastyk. Zajmuje się rysunkiem, malarstwem, rzeźbą, instalacją i happeningiem. Od 1999 r. należy do Stowarzyszenia Artystów Plastyków Polska Sztuka Użytkowa.

GŁÓWNY MECENAS FESTIWALU:

Pruszków

ORGANIZATORZY:

 MUZEUM STAROŻYTNIEGO
HUTNICTWA MAZOWIECKIEGO
im. Stefana Woydy w Pruszkowie
MUZEUM JEST INSTYTUCJĄ KULTURY
MIASTA PRUSZKOWA

HELLAS
ET
ROMA

PATRON HONOROWY:

 PREZYDENT
MIASTA PRUSZKOWA
JAN STARZYŃSKI

PATRONI:

 2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

MROJT
MAZOWIECKA REGIONALNA
ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

PARTNERZY:

 CENTRUM
KULTURY
I SPORTU
w Pruszkowie

St. majewski®
rok zał. 1889

POKONANIE UCIECUM ODDNOK SZKAFKACIE
60

Stowarzyszenie Historyków Starożytności
Polish Society for Ancient Studies

 2
PRUSZKÓW

TOZ

POMAGANIE
JEST
W DECE!!!

FINANSOWANIE:

 PA
TRIO
TYZM
JUTRA

 MUZEUM
HISTORII
POLSKI
Dofinansowano
ze środków Muzeum
Historii Polski
w Warszawie
w ramach Programu
„Patriotyzm Jutra”

 PGE
Obrót S.A.

E F K A

 Monika i Krzysztof Grzywno:
Firma Ogólnobudowlana
w Pruszkowie

 LIPOWA
ART

**BLACHY
PRUSZYŃSKI**

L'ORÉAL
WARSAW PLANT

 PANEK
KOMINY KWASOODPORNE

MS
METALSTEEL
STAL KWASOODPORNA

ASMET®

 Bank Pekao

WSPARCIE:

 WKD

PATRONI MEDIALNI:

ARCHEOLOGIA

cojestgrane24

gpr24.pl

ISTORYKON.PL

KURIER
POŁUDNIOWY

Mocne Strony

OBIEKTYWNA
GAZETA INTERNETOWA

POP radio
92.8 FM

poznaj swój kraj
miesięcznik kulinarności i etnologii

PruszkówMówi.pl
Kamień - Mielnik - Iskra - Płomień - Pruszyński - Pruszyński

RADIO
BOGORIA
94.5 FM

POLSKIE RADIO
R D C
Radio dla Ciebie

SPOTKANIA
Z ZABYTKAMI

30
TEL-KAB
Telewizja Kablowa

Warszawa.pl

WPR